

Η ΘΡΑΚΗ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 21

(Εκ τής ώραίας διαλέξεως του
κ. Ταμβακίδου εις τόν Δη-
ματικόν μας Κήπον) 1930

Αλλ' η πόλις εκείνη η οποία υπό πα-
σαν Κίλλην πόλιν ελάττωσε την Θράκην
και ηβήσε τα δικαιώματα αυτής επί της
ελευθερίας είναι η ξακουμένη και πολυ-
παθής Αίγιος.

Η πόλις αυτή, που είναι ξεχασμένη
από τ' Ομηρικά άσματα χρόνια, που ε-
χρησίμευσε ως γέφυρα μεταδόσεως πολι-
τισμού και επικοινωνίας με τας άλλας
του Έλληνισμού εξεληχθείσας χώρας, η
πόλις η οποία εγγύρισε πρώτη τας Έλ-
ληνικάς νίκας και τους θριάμβους του
Έλληνισμού και έχρησίμευσε μεταξύ
των πρώτων εστιών δια την διάδοσιν και
εξάλλωσιν του Χριστιανισμού, η πλουσι-
ωτέρα επί της Τουρκοκρατίας πόλις, όχι
μόνον δια την επίδοσιν των κατοίκων
της περί τα ναυτικά, αλλά και δια την
εκατετάλλευσιν του δειθρου του Έβρου
και δι' αυτού ολοκλήρου της Θράκης
μέχρι της Φιλιππουπόλεως και βορειότε-
ρον αυτής ακόμη.

Η Αίγιος η αφύρατα από ξαλήν και
πλούτον και δια την ξακουμένην
και έβω των όριών της Θράκης, Πηλο-
πλαστικήν, η πόλις αυτή περιλαμβάνει
έν έκ των 20 θυματιών της 17 'Απριλίου
1821 τόν Νεομάρτυρα Στέφανον έξ Αίγιου,
του όποιου κατά πληροφορίας Α. Σαμο-
ύδησιν την έγγραφον ένυμφεύθη ό έν Κά-
λωτης τις Ηπειρου Νικολ. Χατζόπουλος,
διδάξας έν Αίγω, τούτου δε θυγάτηρ είναι
η νυν ένταύθα τιμωμενη μεταξύ της πα-
τριάρχιας Αίγιου η Χατζόπουλου Κλεοπάτρα

Αλλά πλην του μαρτυρος τούτου περι-
λαμβάνει εις τούς κόπους αυτής 73 α-
λεμιστάς, οι όποιοι έσπευσαν εις τούς ά-
δελφούς αυτών και έδωσαν ύπερ της ελευ-
θερίας της γενής αυτής και γνωρίον
εις τούς Έλληνας θεάς, ότι πολυτάλαστον
ερχον ειχον: τó αίμα των. Οκ. Μυστακίδης
άλλοτε ύποδιευθυντής του αυτοκρατικού
Μουσείου Κωνσπόλεως μάς παραθέτει
λεπτομερή κατάλογον ενός εκάστου και
του τόπου, εις όν ηγαρίσθη και έφανεύθη
έκαστος εις τό περιοδικόν σύγγραμμά
«Θρακικά», περιοδικόν άπαραίτητον δια
κάθε διανοούμενον Θράκα και εις τό ό-
ποιον περιοδικόν περιλείεται ύδρον τό
δυνατόν η λαχάρα αι άναμνήσεις και
κάθε τι που μάς συμδέει με την άληθι-
νήτην μας Θράκη.

Αίγιος, δε εξακόσιοι Αίγινται άναφέρου-
νται επί τήσαντες έν Ερμούπολει της νή-
σου Σύρου και οι όποιοι άνήλικους άρι-
μόνον εις την Αίγιον αλλά και την Μά-
κρην και την Ιστορικην Μαρώμειαν ενόκ-
λους διαπλευσάμενος τό Αίγιον, προσέφε-
ρον τας πολυτιμους αυτών ύπηρεσίας εις
τόν άγώνα της επαναστάσεως.

Τούτους συναγείωμεν κατά τό 1823 άνα-
μένοντας να έπικαισθώσι εις τήν άσπρη
θέντα εις αυτούς παρά της έν Τροιζήν
Έθνοσυνελεύσεως, διότι ήτο εις αυτούς
άδύνατον να έπανελευθώσι εις Αίγιον, με-
τά την κατάπασιν του μεγάλου της επανα-
στασέως άγώνος, ό όποιος δέν εδικαιώ-
σε τας έλπίδας αυτών αι όποιας έσθροί-
ζοντο εις την ολοκλήρην έξ έσθροίτης
έκδιωξιν των Τούρκων.

Ότι κατά τό θέρος του 1829 ό μέν
Ρώσος Πιμης στρατηγός ειχε κα-
ταλάβει την Αίγιον ό δε Ρώσος ναυαρχ-
ος Έυδεν γνωστός από την πρό μικρού
ναυμαχίαν του Ναυαρίνου, έσπευδε προς
την Αίγιον με τά πλοία του, άπόστασμα
δέ 1500 ίππων άποσταλέν υπό του Πασά
Θεολόγου έβάρδιζε προς Κωνσταντιν, οι
Αίγιοι ένθαρρυνόμενοι υπό των Ρώσων

Η ΘΡΑΚΗ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 21

(Εκ τής ώραίας διαλέξεως του
κ. Ταμβακίδου εις τόν Δη-
ματικόν μας Κήπον) 1930

Κατά πληροφορίας του κ. Μ. Αλτιναλ-
μάζη έξ Αίγιου κατέγεται επίσης ό καπε-
τάν Κουτάβος ύψηλός, άγιος την φρο-
συνομίαν, νευρώδης, άπολέσας τόν ένα
τόν όφθαλμόν του έν ναυμαχία, ό όποιος
επέζησε μετά τά γεγονότα της επαναστά-
σεως και όλιγον πρό του Κοιμητικού πο-
λέμου έτι ήλθεν εις Αθήναι, έφιλοξέ-
νήθη δε υπό του Αλτιναλμάζη Μαγου-
ήλ άδελφού η θείου του εις την μάχην
της Καρούστου φονευθέντος Αργυρίου
Αλτιναλμάζη ναυτικού έξ Αίγιου, κάππου
της σημερινής μεγάλης πατριαρχικής Αλ-
τιναλμαζαίων οικογενείας. Είς τόν οικόν
τούτου έγινε η συνάντησίς του με τόν Κε-
κριλή Μεμέτ πασά ό όποιος μεγάλην
γάση άναγνωρήσας έν τή προσώπω του
Καπετάν Κουτάβου τόν ποίον έσπώνον
έχθρον του και κατέμειν τούς Απέδανεν
δέ ό Καπετάν Κουτάβος έν τούτοι δόξη
και τιμή έν Αθήναις άπου έτιμήθη με
διάφορα αξιώματα κατά την μετεπαναστα-
τικήν αυτού έν είρηνη όδόν.

Αλλ' εκείνος που ύπερέβη εις πατριω-
τισμόν πάντας τούς Θράκας και του όπο-
ιου τά έργα προσέκλυσαν τόν θαυμασμόν
και την εύγνωμοσύνην των μαχομένων
άγωνιστών του 21 είναι ό έξ Αίγιου πλοί-
αρχος Χατζή Αντώνιος Βισβίτζης και η
σύζυγός του Δόμνα Βισβίτζα, η Θρακι-
ώτισσα αυτή Μπουμπουλίνα.

Ο καπετάν Αντώνιος Χατζή-Βισβίτζης
μετά τόν Απρίλιον του 21 έπερίβασεν έ-
πί του Ιστιοφόρου και Ιδιοκτητού του
πλοίου την γυναίκα και τά παιδιά του
και προσήλθεν εις τούς αδελφούς του ύ-
πηρετής της μεγάλης των ιδεών, η όποία
ήτο και ιδική του ιδέα. Δύναμις των ερ-
γων δια να έξαρθη δια λόγον είναι άν-
όχι άδύνατον, άλλα τουλάχιστον πολύ δύ-
σκολον.

Νομιζοντας περιτέον να επέμβω
προς χαρακτηρισμόν του μεγάλου του
Χατζή Αντώνη Βισβίτζη έργου άφήνον
τόν λόγον εις τόν καπετάν Όδυσσεά Αν-
δρουσίαν τόν έκδικητήν του Αθ. Διακού
τόν πολυθρύλητον ήρωα του χανιού της
Γροβιάς.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Α!

Έκ τούτου φανερόν ότι ό καπετάν
Αντώνης Βισβίτζης ευρισκόμενος εις Λι-
βάβα με τό πλοίον του, τό εις την ποι-
ορκίαν στρατόπεδόν μας έχον μεγαλωτά-
την ανάγκην τούτον από τροφάς όσον και
άπό πολεμοφόδια μάς έδωκεν ό ήθηεις 3
τόρια κανόνια του κάμπου διακόσια πενήν-
τα έπτά όκάδες μπαρούτι, πεντακόσια δε
κάκια φυσεία ντουφεκιών, πενήντα μπα-
λες τών κανονίων, έννενηντα μόδες γρα-
νάτες είκοσι πέντε σακκέτα μάλα μικρά
λίνα, 75 όκάδες παξιμάδι και 560 όκάδες
άλευρον και ύπεσχέθη να μάς οικονομήσγη
και άλλα άν λάβαμεν χρείαν. Και όστω
έκροτήσαμεν την πολιορκίαν πάλιν και έ-
στάθμεν επί της είμεθα έτοιμοι να σκο-
πισθωμεν βλ.αι. Διά δίδεται τό παρόν δια
να έχη να παρουσιασθή έν καιροφ εις τό

Η ΘΡΑΚΗ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 21

(Εκ τής ώραίας διαλέξεως του
κ. Ταμβακίδου εις τόν Δη-
ματικόν μας Κήπον)

Γένος δια ταυτην την έκδούλευσιν
και τήν πατριωτισμόν.
Είς Λιβάβα τη 13 Μαΐου 1822
Όδυσσεάς Ανδρήτζου.

Β!

Αις τας παρθνας φανερόν μας και ό
παθινόμεν ότι ή Κ... Αντώνιος Βισβί-
τζης, Αιγινήτης, ευρισκόμενος με τό καράβι
του εις τό νησίον Λιβάβα, όστις από τό
Λυμπον ειχεν έλθει προς τόν Αρειον Πα-
γον διά ύπόθεσιν του Γένους, και όντες
ήμεεις πολιορκημένοι εις άγίαν Μαρίναν
από τούς έχθρούς με κανόνια 7 κτιπών
τας μας με μάλα 1 γρανάτας και ζητών-
τας από αυτών δια μέσου του Αρειου Πά-
γου δύο κανόνια ειχε του κάμπου, άμέσως
έσχηκώθη με μεγάλον πατριωτισμόν εις τό
πανία και ήλθε με τό καράβι του εις βοή-
θειάν μας και δίδοντάς μας τά δύο κανό-
νια τά όποια και πάλιν έλαβε ήμότερον
ίνα έμβρακαρισθώ η κολώνα μας από 3
χιλιάδες και να σωθώ και τό προσδ.ορ
σθέντα 8 καράβια Λιβνία και Τραπεζοί-
τικα από Αρειον Πάγον δι' αυτήν την
περίστασιν, εστάθην τα μόνα δειλιώντα
και άδιαφορήσαντα εις την αυτην άνά-
γκην. Διά του δίδεται τό παρόν δια να έ-
χη να παρηρησιασθή ένα καιρόν εις τό Γέ-
νος δια ταυτην του την έκδούλευσιν.

Έκ του Μόλου (Μόλου) Παλαιαχωρίου
15 'Απριλίου 1822.
Όδυσσεύς Ανδρήτζου,
Νικητής Σταματελάτουλος.

Γ!

Ο παρών Χ... Αντώνιος Βισβίτζης ει-
ναι φανερόν ότι τό καράβι του τό άφιέ-
ρωσε εις τό Γένος και πολλούς χρόνους
όπου έπλοκάρησεν τό Γρυπτονήσι και ό
πλόκος του εστάθη πολλά ώφέλιμος εις
τό Γένος και εις εκείνο τό στρατόπεδον,
μ' όλον όπου έγώ εστάθηκα τόσον και-
ρόν εις εκείνο τό στρατόπεδον 7 μήνας,
και είδον τά όσα καλά έκαμε από τό κα-
ράβι και ποίον όφελος μάς έφερον εις
τά επιγεορήματα μας δίχως να έχη από
κανένα μέρος καμμίαν μικράν βοήθειαν,
άλλα τό άφιέρωσε τό καράβι εις τό Γέ-
νος και όταν τό Γένος άποκατασταθή
πρέπει να θεωρηθώ ως καλός φιλογενής
και φιλόπατρις και έναντιώ να πληρωθώ
και δια τούς κόπους του, διότι τα όσα εί-
δα όμολογώ και μένω.

Καρατίσσεος
τη 1822 'Απριλίου 29

Κατά τας άρχάς του Απριλίου του
1822 λαμβάνει ό αξιόλογος καπετάν ός δι-
αταγήν από τόν Αρειον Πάγον της Α-
νατ. Στερεάς Ελάδος να βοηθήσγη με
τό πλοίον του την πολιορκίαν του φρου-
ρίου του Εβροίου. Αλλά ό γεννητός πα-
τριώτης ό όποιος από του προηγουμένου
Σηβρίου ειχεν έπιδοθή εις την περιπολι-
αν του στενού μεταξύ Ευβοίας και Στερε-
ας τρέχοντας πάντοτε πρόθυμος και έν
καιρώς εις όποιονδήποτε σημειον άντε
λαμβάνετο ότι ειχον την ανάγκην του οι
επαναστατήσαντες της άνατ. Στερεάς Έλ-
λάδος κάτοικοι, γενόμενος όστω παρήγο-
ρος μέν εις αυτούς άγγελος, τρομερός δε
και φοβερός διώκτης των Τούρκων, άρχί-
ζει την φοράν αυτήν με άγιον ένθουσια-
σμόν τό έργον του. Περισσότερον από
κάθε άλλην φοράν άποφύλαχτα πλησιά-
ζει με την Καλοήγορον του και έπιδίδε-
ται άφωσιμαμένος εις τό έργον του άψη-
φόντας τά έχθρικά βόλια που πετιόταν
δεξιά του και άριστερά του. Και σκοτώνε
ται ό τοιμήρός πατριώτης, ό όνειροπό-
λος της ελευθερίας όπαδός, έπάνω στη
κρισμώτερη στιγμή της πολιορκίας.

ΑΙΝΟΥ ΕΞ-
ΒΙΣΒΙΖΗΣ

(Καπύλα
Αρβανίτι)

ΒΙΣΒΙΖΗ
(Δόφρα)

Οι επερίμενοι τώρα καθείς μας ν' αποσφδη πεία τὸ τολμηρὸ μπρὶκι γιὰ τὰ πάη νὰ κλάηη τὸ σπρωγμένο καπετάνιο του. **Δ. Λ. Σ. Θ. Β. Σ.**

Ἄλλ' ἂν ὁ καπετάνιος ἄπεθανεν δὲν ἔμεινε τὸ καράβι ἀκυβέρνητο. Ἡ Δόμνα, ἡ τολμηρὰ Θερακιώτισσα γυναῖκα τοῦ καπετάνιου ποῦ εἶχε πάρει πρὸ πολλοῦ τὸ βάπτισμα τοῦ πυρὸς ἀπάνου στὸ καΐκι τοῦ καπετὰν Βισβίτζη, ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ βγαίνοντας ἀπ' τὴν Αἴβο συναντήθηκε ἡ Καλομοῖρα μὲ τὰ ψαριανά καράβια τοῦ Γιαννίτση καὶ ἔλαβε μέρος στὸ βομβαρδισμό τοῦ Τουρκικοῦ φρουριοῦ τῆς Αἴβου, βλέπει πῶς δὲν ἔχει καιρὸν νὰ χάνη κλαίοντας τὸν ἄνδρα τῆς. Διατάζει ἀμέσως νὰ μεταφέρουν τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ ἀνδρὸς τῆς στὸ ἀμπάρι γιὰ νὰ τὸν κλάψουν τὰ παιδιὰ του καὶ αὐτὴ μὲ τὸν μπαρτζηγὸ τοῦ πλοίου τὸν καπετὰν Σταυρῆ συγχίζει τὸ ἔργον τῆς.

Ἡ πολιουχία ἐκείνη παρατάθη μέχρι τέλους Ἰανουαρίου τοῦ 1823 ἕως οὗτου ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ὁ Ἄρειος Πάγος, μέχρι τότε δὲ δὲν ἔπαυσε ἡ Δόμνα προστατεύουσα τοὺς ἐπανάστατημένους πληθυσμοὺς τῆς ἐναντι τῆς Εὐβοίας Στρατιάς Ἑλλάδος. **1874**

Τὸ ὄνομα τῆς Δόμνας Βισβίτζαινας, ἦτο τόσον σεβαστὸν ὥστε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προσέφεροτο ἀπὸ τὰ χεῖλη ὄλων καὶ τὴν ἦτο ἡ ἐμπιστοσύνη ὄχι μόνον τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχηγῶν, ὥστε ὅσάκις ἐπρόκειτο ἀρχηγοὶ ἀντίπαλοι κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἐποχὴν τοῦ ἐμφυλίου ἐν τῇ ἐπανάστατημένῃ Ἑλλάδι θαναταγμῶς νὰ προσέλθοι εἰς συνεννοήσεις, ἐλεγεῖτο ἐμπιστοσύνης, ὡς ἔδαφος φιλικῶν ἐξελέγων τὸ πλῆθος τῆς Βισβίτζαινας. **1874**

Ἐπάνω στὴ «Καλομοῖρα» πύλλες φρομῆς συνητήθη ὁ Νικηταρᾶς μὲ τὸν Ὀθυσσεᾶ Ἀνδρουτῶν. **1930**

Καὶ ἐστὶ ἡ Θερακιώτισσα Δόμνα Βισβίτζαινα μὲ τὸν ἡρωισμόν τῆς καὶ τὴν πρόβ τὴν πατρίδα ἀγάπην τῆς ἀνεδείχθη ὄχι μόνον τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἀξία ἀλλὰ καὶ τῆς συγχρόνου καὶ μεταγενεστέρως Ἑλληνικῆς γενεᾶς σέμνωμα καὶ καύχημα.

Μὰ ἀπὸ τὴν πολλὴν χεῖρα καὶ τὴ μεγάλη φθορὰ ἡ Καλομοῖρα ἔπαυσε πλέον νὰ εἶναι τὸ ὑπερήφανο καὶ τολμηρὸ καράβι ποῦ ἀψηφούσε τοῦ ἐχθροῦ τῆς μάλας καὶ τῆς σφαίρας.

Καὶ ἡ Βισβίτζαινα ἀποχωρήσασα ὡς νὰ φτωχὸ καὶ ταπεινὸ σπητάκι τῆς Σύρου μαζὺ μὲ τὰ παιδιὰ τῆς ἐξοῦσε εὐτυχισμένη καὶ εὐχαριστημένη γιὰ τὴν ἀξιώθηκα νὰ δῇ τὰ ὄνειρά τῆς πραγματοποιηθέντα, νὰ ἴδῃ ἕνα κομμάτι Ἑλληνικῆς χώρας ἐλεύθερο.

Ὅτι ὁμοῦς ἀποτελεῖ καύχημα καὶ σέμνωμα γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς σήμερον εἶναι ὁ μικρὸς υἱὸς τῆς Δόμνας Βισβίτζη.

Ὅταν ὁ στρατηγὸς Ρὸς ἦλθε ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά κομιτάτα τοῦ Παρισιοῦ νὰ πάρῃ τὰ 1824 μερικὰ Ἑλληνόπουλα γιὰ νὰ τὰ λανσάρῃ στο Παρίσι, νὰ σπύσουν ὄλοι ὅσοι ἤθελαν ν' ἀξιώθουν νὰ ἴδουν Ἑλλάδα ἐλευθέραν, νὰ βοηθήσουν μὲ χεῖρα, μὲ ἐνδύματα, μὲ τροφὴ καὶ πολεμοφόδια τοὺς μαυρισμένους ἀπὸ τὴν μακροῦ καὶ τῆς πολεμικῆς ἀντάρας τὸν καπνὸ Ἑλλῆνας, παρέλαβε μαζὺ του τοὺς ἀπογόνους τοῦ Γιαννίτση, τοῦ Μπότσαρη, τοῦ Μπαλάσκα καὶ τοῦ Κανάρη καὶ τὸν ὀμορφότερο καὶ μεγαλύτερο γιὸ τῆς Βισβίτζαινας.

Ἡ ἐμφάνισις ἐκείνη ἡ ὀμαδικὴ τῶν Ἑλληνοπαίδων συνεκλόνησε ὄλους τοὺς Παρισίους καὶ μὲ τὴν ποιητικὴν καὶ φλογερὰν πνοὴν τοῦ Σατωβριάνδου καὶ τοῦ Οὐγκώ ὁ συγκλονισμὸς μετεδόθη καὶ εἰς τοὺς φιλελληνικοὺς κύκλους ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὸ Ἐθνολογικὸ Μουσεῖο μαρτυρεῖται ζηλότυπα ἐν ἀντίγραφον τῆς χαλκογραφίας τοῦ μικροῦ Βισβίτζη ποῦ σάν ὀμορφότερος καὶ ἐκφραστικώτερος τύπος ἀπὸ τὰ συνομήλικά του Ἑλληνοπούλα τῆς συντροφιάς του εὐχε τῆς προστασίας τῆς μαντῶν Ρεκαμιε καὶ τῆς ἐπὶ Ἑλληνικῆ καταγωγῆ καυχωμένης δουκίσης Ἄμπραντῆς.

Ἀντίτυπα τῆς χαλκογραφίας αὐτῆς ἐπιβλήθη ὡς ὄλο τὸ Παρίσι καὶ ὡς ὄλη τὴ Γαλλία ἀντι μεγάλων ποσῶν, τὰ ἔπιπτε ἐδωκέντο ὑπὸ τῶν ἀγαροστῶν στὸ φιλελληνικὸ κομιτάτὸ γιὰ τὴν ἀγορὰ πωλεμοφοδίων.

Κατὰ ἀπὸ τῆ χαλκογραφία εἶναι σημειωμένοι αἱ ἔξης μετρικαὶ συμβολαὶ καὶ παραγγέλματα.

Θὰ προσθεθῆ καὶ ὁ ὄμορφος τὴν ἀντιτύπον τοῦ εἰς τὴν Γαλλικὴν ἔννοια ὀμορφῶν. Ἰσχύς ἐστὶν ὁ ὅς ἐστιν ὁ ἐπιβλήθη. Σκέψου ὁμοῦς ὅτι πρέπει νὰ ἐπιβλήθη ὡς πατέρα σου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ